

Důvodová zpráva

1. Úvod

Hlavní město Praha se pravidelně zabývá situací na trhu v taxislužbě poskytované na území hl. města Prahy, a to nejen z důvodu ověřování, zda přetrvávají podmínky pro uplatnění cenové regulace, ale i z hlediska dodržení souladu vydaného nařízení hl. města Prahy s jinými právními předpisy.

2. Zhodnocení stávající situace

Kompetence místních orgánů v oblasti cen je vymezena zákonem č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR v oblasti cen, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon 265/1991“). Dle tohoto zákona jsou kraje a obce místními orgány oprávněnými regulovat ceny na území kraje, obce, a to v souladu s Výměrem Ministerstva financí č. 01, kterým je každoročně vydáván seznam zboží s regulovanými cenami, přičemž obce nebo kraje mohou stanovit nařízením maximální ceny v rozsahu a za podmínek zákonem stanovených (ust. § 1 odst. 6 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů).

Jednou z činností, kde mohou obce nebo kraje podle výměru Ministerstva financí č. 01/2020, ze dne 17. prosince 2019, část I., oddíl B, položka č. 4 stanovit maximální cenu, je taxislužba osobní na území obce. V případě hlavního města Prahy je uplatňováno Nařízení č. 20/2006 Sb., o maximálních cenách osobní taxislužby, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „Nařízení“), které určuje podmínky pro výkon osobní taxislužby na území hl. m. Prahy.

Odbor daní, poplatků a cen Magistrátu hlavního města Prahy – cenový orgán hl. m. Prahy (dále jen „cenový orgán hl. m. Prahy“), pak pravidelně v rámci své činnosti dvakrát ročně ověřuje, zdali jsou splněny zákonné podmínky pro regulaci v dané oblasti, její správnost, tak i správnou výši dosud platných maximálních cen. Je nadále shledáváno, že podmínky ve smyslu zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, ve znění pozdějších předpisů, jsou splněny, neboť trh je nadále ohrožen účinky omezení hospodářské soutěže. Přiměřenost výše maximální ceny osobní taxislužby stanovené Nařízením, je pravidelně dvakrát ročně ověřována kalkulací s aktuálními oprávněnými náklady. Z těchto kalkulací vyplývá, že v případě provozování taxislužby tzv. standardní formou s využitím taxametru, stávající maximální ceny u tohoto způsobu osobní taxislužby postačují ke krytí všech nákladů dopravce, který provozuje taxislužbu vozidlem taxislužby (dále jen „doprovce“) tak, aby byl tomuto dopravci zajištěn přiměřený zisk a byl umožněn další rozvoj jeho podnikání. Výsledek žádné z ověřovacích kalkulací vypracovaných po poslední novelizaci výše maximálních cen osobní taxislužby určené Nařízením není důvodem ke změně stávajících platných sazeb.

Právní úpravu v oblasti provozování silniční dopravy motorovými vozidly prováděné pro vlastní a cizí potřeby za účelem podnikání, stanovuje zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silniční dopravě“). Dne 1. července 2020 nabyl účinnosti zákon č. 115/2020 Sb., kterým se mění zákon o silniční dopravě, a další související zákony, který rozeznává podle ust. § 21 až § 21f celkem tři druhy taxislužeb:

1. První možností zůstává standardní forma taxislužby, podle ust. § 21 odst. 4 zákona o silniční dopravě, s využitím taxametru, kdy je vozidlo opatřeno střešní svítilnou. Označování vozidel střešní svítilnou plní informační funkci zejména vůči zákazníkům a je tedy mandatorní při objednávkách na ulici na tzv. zamávání rukou. Cena za službu je stanovována taxametrem. Zároveň vozidlo provozované v takovém režimu může požívat výhod plynoucí z označení střešní svítilnou, např. jízdu ve vyhrazeném pruhu, stání v druhé řadě apod.

2. Další možností je poskytnutí přepravy na základě písemné smlouvy (včetně smlouvy elektronicky uzavřené), podle ust. § 21 odst. 5 zákona o silniční dopravě, se zákonem stanovenými náležitostmi, jako jsou identifikační údaje smluvních stran, cena za přepravu nebo způsob jejího určení, ale i údaji o zprostředkovateli taxislužby a ponechání smlouvy (nebo kopie) k dispozici ve vozidle po zbývajíc část dne.
3. Poslední možností je poskytnutí taxislužby na základě objednávky provedené elektronickými prostředky jinou než hlasovou službou, podle ust. § 21 odst. 6 zákona o silniční dopravě. Podmínkou v tomto případě je, že cena za službu bude zákazníkovi známa ještě před jejím objednáním, a ten se tedy může svobodně rozhodnout, jestli je pro něj cena akceptovatelná či nikoliv. Vozidla taxi poskytující přepravu výlučně v tomto režimu nejsou vybavena taxametrem a z tohoto důvodu je použití střešní svítilny a označení vozidla nápisem TAXI nebo jiným obdobným způsobem zakázáno. Takové vozidlo však musí být označeno evidenční nálepkou a současně nemůže požívat výhod plynoucích z privilegií vozidel označených střešní svítilnou.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Do Nařízení je navrženo vložit v ust. § 3 odst. 1 text, který přesněji definuje určené podmínky vozidel poskytujících konkrétní danou přepravu na základě předchozí písemné smlouvy uzavřené před zahájením přepravy v souladu s § 21 odst. 5 zákona o silniční dopravě, výhradně mezi dopravcem a organizátorem rodinných událostí (narozeninová oslava, jmeniny, církevní svátky, svatby, pohřby), mezinárodních kongresů, mezinárodních sportovních, kulturních a společenských akcí.

Co se týče navrhované změny textu ust. § 3 odst. 3 Nařízení, pak jde pouze o upřesnění doby čekání dle jednotlivých variant taxislužby, vycházející ze závěrů nedávného společného jednání zástupců města, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva dopravy a Ministerstva financí.

Od poslední novelizace Nařízení v lednu 2020 došlo v průběhu roku 2020 ke dvěma novelám zákona o silniční dopravě (zákonem č.115/2020 Sb. a zákonem č.337/2020 Sb.), které mají zcela zásadní vliv na znění tohoto Nařízení. Jak je uvedeno v důvodové zprávě k zákonu č. 115/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě a související zákony, touto novelizací došlo k dílčí liberalizaci taxislužby spočívající v umožnění v širší míře než dosud provozovat taxislužbu vozidlem, které není označeno střešní svítilnou.

Zákon o silniční dopravě v platném znění rozeznává tři druhy taxislužby. Prvním druhem je tzv. standardní taxislužba, kdy je vozidlo taxislužby opatřeno střešní svítilnou s nápisem TAXI, identifikací dopravce a vozidlo taxislužby dále musí být vybaveno taxametrem.

Druhý druh taxislužby je uskutečňován na základě uzavřené písemné smlouvy a třetí druh pak na základě elektronické objednávky s tím, že střešní svítilnu a taxametr mít nemusí. Každý druh taxislužby má svá specifika, kterým je nutno Nařízením přizpůsobit, aby tak nedocházelo k rozdíům v požadavcích na jednotlivé druhy taxislužby a tím i ke zvyhodňování některého z nich.

Původní druh přepravy tzv. standardní klasická taxislužba je od samého počátku regulována Nařízením bez výjimky, dále je Nařízením regulován i tzv. třetí druh přepravy, tj. taxislužba na základě elektronické objednávky. Výjimku ze stávajícího Nařízení mají i nadále dopravci, kteří provozují přepravu – taxislužbu na základě písemné smlouvy uzavřené před zahájením vlastní přepravy. Tento druh taxislužby se do zákona o silniční dopravě dostal novelou v roce 2013. Již v důvodové zprávě zákonodárce považoval tento způsob přepravy za alternativní druh taxislužby, který byl zaměřen např. na přepravu hostů různých oslav či jiných obdobných rodinných akcí, mělo se tedy jednat o zcela výjimečné situace, kdy si zákazník objedná vozidla taxislužby k přepravě

například svatebčanů, nebo naopak smutečních hostů a nepřeje si, aby tato vozidla taxislužby byla označena střešní svítlnou s nápisem TAXI a dále, aby cena nebyla stanovována měřicí sestavou taxametru, ale mohla být stanovena předem jako cena pevná.

Jak bylo uvedeno výše, na smluvní přepravu se maximální ceny dané nařízením nevztahují. Na základě množství kontrolních zjištění odboru dopravy MHMP je zřejmé, že využití institutu smluvní přepravy podle ust. § 21 odst. 5 zákona o silniční dopravě, které umožňuje poskytování taxislužby bez označení vozidla střešní svítlnou nápisem TAXI a jeho vybavení taxametrem, je dopravci mnohdy zneužíváno, a následně pak díky výjimce z platnosti Nařízení je účtována několikanásobně vyšší cena oproti regulované taxislužbě standardní. Tento trend jednoznačně potvrzuje množství kontrolních zjištění provedených kontrolory odboru dopravy MHMP.

V převážné míře se jedná o tzv. „hotelová taxi“, kdy jimi uskutečňovaná přeprava nemá žádnou přidanou hodnotu oproti standardní taxislužbě, která by tyto dopravce opravňovala k navyšování cen oproti standardní taxislužbě a překračování tak městem stanovené ceny maximální.

Z pohledu poskytovatelů tzv. standardní taxislužby se z tohoto důvodu jedná o zcela nepřipustné diskriminační ustanovení, které se proto předloženou novelou Nařízení ruší, resp. pojem smluvní přeprava se zpřesňuje natolik, aby nemohlo docházet k jeho zneužívání.

Mimořádné potřeby pro přepravu svatebních, nebo smutečních hostů, pro které byla výjimka do Nařízení vložena, je možno nadále řešit smluvním vztahem s dopravcem, který je držitelem živnostenského oprávnění „silniční motorová doprava – osobní, provozovaná vozidly určenými pro přepravu nejvýše 9 osob včetně řidiče“.

V souladu s původním záměrem předkladatele zákona, a nakonec i zákonodárců, kteří předmětnou novelu zákona o silniční dopravě schválili, je i nadále umožněno předem plánovaným akcím využívat vozidla bez označení střešní svítlnou, nicméně jsou blíže vyspecifikovány případy, kdy se skutečně jedná o předem dohodnuté akce, při kterých není žádoucí, nebo není nutné označení vozidel taxislužby střešní svítlnou s nápisem TAXI.

Vedle již zmíněných rodinných událostí, pro které byl dle důvodové zprávy k zákonu tento způsob přepravy předvídan i zákonodárcem, a které jsou běžně plánovány dlouhodobě dopředu, je v ust. § 3 odst. 1 Nařízení ještě navrhováno, aby výjimku z Nařízení měli i dopravci, s nimiž uzavřou písemnou smlouvu organizátoři mezinárodních kongresů, mezinárodních sportovních, kulturních a společenských akcí.

4. Závěr

S ohledem na výše uvedené je předkládán Radě hl. města Prahy návrh na změnu podmínek regulace cen taxislužby. Navrhované nařízení bude pouze změnovým předpisem pro dosud platné Nařízení č. 20/2006 Sb. HMP, o maximálních cenách osobní taxislužby.